
Vuoden 2021 arviointikertomuksesta annetut lausunnot

KhVi 07.11.2022 § 154

31/00.03.01/2022

Valmistelija

tarkastaja Minna Back-Helvasto, p. 050 303 6447

Tarkastuslautakunnan ote 25.5.2022 § 31

../.

Kuntalain 121 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkastuslautakunta valmisteli arviointikertomusta 4.5.2022 kokouksessa ja päätti jatkaa valmistelua tässä kokouksessa. Arviointikertomusluonnos on toimitettu jäsenille sähköpostitse 3.5.2022.

Tarkastuslautakunta päätti esittää valtuustolle, että valtuusto velvoittaisi kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Esittelijä

Virolahden kunnan luottamuselimen puheenjohtaja

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää

- hyväksyä ja allekirjoittaa arviointikertomuksen
- luovuttaa arviointikertomuksen valtuustolle tiedoksi
- esittää valtuustolle, että valtuusto velvoittaisi kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

KhVi 07.11.2022

Valmistelijat

Toimialojen esittelijät

Toimielimet ovat käsitelleet syksyn aikana Virolahden kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja antavat seuraavat vastineensa Virolahden kunnanvaltuustolle:

Yleishallinto

Kuntastrategian toteutuminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Koronapandemian vaikeuttaessa edelleen alueen yritystoimintaa vuonna 2021 kunnanhallituksen päätöksellä myönnettiin Vaalimaan ostosmatka-alueen yrityksille lisää maksuaikaa vuokriin. Maksuajan myöntäminen tuki alueen yritystoimintaa poikkeuksellisenä pandemia-aikana. Strategian toteutumisen kannalta on tärkeää, että elinkeinoelämää koskevia tavoitteita pyritään edistämään yhdessä yksityisten toimijoiden kanssa.

Vuonna 2021 aloitettiin merenranta-alueiden osakaavan uusiminen, jonka toivotaan tarjoavan lisää houkuttelevia vaihtoehtoja vakituiseen asumiseen Virolahdella sekä vaikuttavan positiivisesti myös asukasmäärään. Vuonna 2021 toteutettu asuntokampanja onnistui hyvin, kampanjasopimuksia tehtiin 18 kpl, joista 12 vuokrasopimusta on vuonna 2022 voimassa.

Kunnan talous

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Virolahden kunnan tilinpäätös on alijäämäinen koronatuista huolimatta. Alijäämä johtuu pitkälti Kymsojen laskutuksen kasvusta. Kunnan kassavarat vähenivät merkittävästi, kassavarojen muutokseen vaikuttivat pitkälti sote-kustannusten kasvu ja investoinnit.

Kunta velkaantui vuonna 2021 lisää lyhytaikaisen lainakannan kasvaessa. Investointimenot kasvoivat noin 42 % edelliseen vuoteen verrattuna, eikä tulorahoitus riittänyt kattamaan investointeja. On tärkeää seurata ja pitää huolta talouden tasapainosta tulevina vuosina, sillä kuntien vuosien 2021 ja 2022 alijäämillä varsinkin sote-kustannusten osalta on vaikutusta kuntien hyvinvointialueuudistuksen jälkeisiin verotulo- ja valtionosuusrahoitukseen vuodesta 2023 alkaen.

Vuonna 2022 suurimmat investoinnit ovat päiväkodin rakentaminen ja terveysaseman muutostyöt. Viime vuosina rakentamisen haasteena ovat olleet rakennuskustannusten nousu, tarkastuslautakunta näkeekin kustannusten seurannan tärkeänä.

Kunnalle ja konserniyhtiöille maakaasun hinnan nousulla on ollut huomattava vaikutus, mikä vaikutti myös osaltaan tilapalvelujen talousarviolitykseen. Maakaasun hintaan ei ole odotettavissa maailman tilanteesta johtuen alenemista ja maakaasun korvaamiseen muilla energialähteillä tulisikin harkita.

Kiinteistöveron tuotto toteutui n. 165 t€ pienempänä kuin talousarviossa oli ennakoitu. Vuoden 2020 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta pohtikin, olisiko edellisen vuoden kiinteistöverotuottojen toteutuma realistisempi lähtökohta talousarviovaraukselle kuin nykyiset ennustekehikot.

Yleishallinnon ja elinkeino- sekä matkailutoimen tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Yleishallinnon (keskusvaaliik., tarkastusltk., valtuusto ja hallitus) toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin, kunnanvaltuuston tavoitteeseen terve talous vaikutti merkittävästi sote-kustannusten kasvu. Yleishallinnon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat talousarvion mukaan sote-kustannuksia lukuunottamatta. Virolahden kunnanhallitus on jättänyt Kymsoille kirjallisen vaatimuksen, joka prosessi on ollut toukokuussa kesken.

Elinkeinotoimen tavoitteena on Virolahti -strategian tavoitteiden toteuttaminen. Virolahden alueella toimiville yrityksille yritysneuvontapalveluista vastaa Cursor Oy.

2021 tavoitteet liittyivät pitkälti Vaalimaan ostosmatkailualueen jatkokehitykseen. Jatkokehitystä on hidastanut koronapandemia, loppuvuodesta 2021 aloitettiin ostosmatkailualueen masterplan päivitys, joka valmistui 2022.

Muita tavoitteita oli mm. Klamilan sataman kehittäminen. Satamaravintolan tiloihin tehtiin laajennusta ja kävijämäärät kasvoivat edellisvuoteen verrattuna.

Matkailutoimen tarkoituksena on kunnan matkailutoimen kehittymisen edistäminen ja alueen palvelujen markkinoinnin tukeminen yhteistyössä kuntalaisten ja seudun toimijoiden kanssa. Matkailumarkkinoinnin palvelutuotanto kilpailutettiin osana elinkeinopalveluiden tuottamista, uusi sopimus Cursor Oy:n kanssa tuli voimaan 2021. Vuoden 2021 toteutuneita tapahtumia olivat mm. Arkika -päivät ja Kaakon kamarimusiikki.

Elinkeino- ja matkailutoimen taloudelliset tavoitteet alittuivat noin 72 t€.

Tukipalvelujen toteutuminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset:

Henkilöstöraportti antaa hyvän käsityksen kunnan henkilöstötilanteesta sekä henkilöstösuunnitelmista ja kehittämistyöstä. Sairauspoissaolot kasvoivat vuonna 2021 hieman. Kaakon Kaksikon kehityskeskusteluprosentti oli edelleen hyvällä talsolla ollen 99 %.

Henkilöstölle vuosi 2021 oli edelleen yllättävä ja kuormittava koronapandemiasta johtuen, lähes koko vuoden voimassa oli vahva etätyösuositus tai suora etätyömääräys. Palvelut on kuitenkin kyetty järjestämään hyvin ja henkilöstö ansaitsee kiitosta kunnan ja kuntalaisten hyväksi tehdystä työstä.

Kunnanhallituksen vastine: Vaalimaan ostosmatkailualueen kehitystä jarrutti vuosina 2020-2021 koronapandemia. Vuonna 2022 Venäjän aloittaman sodan ja muiden toimien vuoksi Vaalimaan kehitysnäkyvät ovat muuttuneet vielä entisestäänkin. Sekä kuntastrategia että Vaalimaan alueen kehittämissuunnitelmat vaativat selkeän uuden suunnan.

Kunnan taloustilanne ja sen tasapaino on heikentynyt kasvaneiden sote-kustannusten myötä. Sote-kustannusten kehityksen seurannassa havaittiin Virolahden osalta sellaisia poikkeuksia, jotka johtivat tarkempaan tarkastaluun. Tämän jälkeen asioista pyrittiin pääsemään ratkaisuun Kymsoten virkamiesjohdon kanssa ja sen jälkeen Kymsoten hallituksen kanssa. Koska nämä eivät johtaneet hinnoitteluvirheiden oikaisuun, niin seuraavaksi Virolahti vei laskutusasian Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaistavaksi hallintoriita-asiana. Hallinto-oikeuden ratkaisua odotetaan lähikuukausien aikana.

Kunnan rahoitusasemaan on vaikuttanut viime vuosien raskas investointiohjelma, joista euromääräisesti suurimman osan ovat muodostaneet ns. pakkoinvestoinnit, joita ovat olleet Virojoen päiväkotijärjestelmä ja terveystasema. Investoinneissa on pääsääntöisesti keuhkettu budjetoiduissa. Suurten investointien toteutusten ja kilpailutusten ajoituksessa on käynyt pieni onni, kun huomioidaan tämänhetkinen inflaatiovauhti. Rahoitusasema

on vaikuttanut vuoden 2023 investointiohjelman suunnitelmiin ja siitä tulee maltillinen.

Kunnanhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen, että vaikeista olosuhteista huolimatta palvelut on kyetty järjestämään hyvin ja henkilöstö ansaitsee kiitosta kunnan ja kuntalaisten hyväksi tehdystä työstä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 16.8.2022 § 43:

../.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää merkitä Virolahden tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2021 tiedoksi ja toteaa Virolahden kunnanvaltuustolle, ettei kertomus aiheuta erityisiä toimenpiteitä sivistyksen- ja hyvinvoinnin toimialalla.

Kuntatekniikan lautakunta 31.8.2022 § 73:

../.

Miehikkälän kuntatekniikka tuottaa Kaakon Kaksikon toimitiloihin liittyvät palvelut sekä kuntalaisille lakisääteiset kunnallistekniikan, ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja pelastustoimen palvelut.

Tilapalvelujen toimintakulut ylittyivät talousarvioon verrattuna. Toimintakulujen ylitykseen vaikuttivat mm. terveyskeskuksen vesivahinkoon, kuntotutkimukseen ja muutossuunnitteluun liittyvät kustannukset, maakaasun hinnan nousu.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Vuonna 2021 toteutettu asuntokampanja onnistui hyvin, ja toiminnallisista tavoitteista asuntojen vuokrausaste parani vuoteen 2020 verrattuna olleen vuoden lopussa 84. Terveysaseman vesivahingosta johtuen terveyspalveluita siirrettiin Miehikkälään, korjaustöiden valmistuttua terveyspalvelut ovat taas käytettävissä Virolahdella. Tarkastuslautakunta tuo esille eläinlääkäripalveluiden saatavuuden kunnassa, kunnassa ei ole 1.5.2022 alkaen saatavilla eläinlääkäripalveluita. Tarkastuslautakunta tiedustelee, kuinka kunta varmistaa jatkossa eläinlääkäripalveluiden saatavuuden.

6 INVESTOINNIT JA HANKINNAT

Virolahden kunnan investointeihin varattiin talousarviossa 2021 määrärahaa 2 346 000 euroa ja toteutuneet investoinnit olivat 1 910 341 euroa. Euromääräisesti suurin yksittäinen investointi oli Virojoen uusi päiväkotito. Päiväkodin rakentaminen on edennyt odotettua hitaammin ja määrärahaa siirtyy vuodelle 2022 noin 470 000 €.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota investointien suunnittelun tärkeyteen.

Lautakunnan vastine

Vuosi 2021 oli erittäin haasteellinen terveyskeskuksen vesivahingon takia. Vahinko aiheutti paljon ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Jälkikäteen voidaan arvioida toimien kuitenkin onnistuneen kohtuullisesti. Eläinlääkintäpalvelut tuottaa yhteistyösopimuksen mukaisesti Haminan kaupunki. Eläinlääkäreiden saatavuutta on pyritty turvaamaan yhteistyöllä Kotka-Pyhtään ja Kouvolan kanssa. Kuntatasolla asialle ei juurikaan pystytä vaikuttamaan. Voimassa olevan sopimuksen mukaan Virojoella on kunnaneläinlääkärin palvelupiste. Valtakunnallisen resurssivajeen johdosta eläinlääkärin vastaanotto ei aina ole pystytty Virojoella järjestämään.

Investointien osalta pitää päästä suunnitelmallisempaan toimintaan niin, että suunnitteluun varataan määräraha vuotta ennen toteutusta. Tällä varmistettaisiin riittävä aika suunnitteluun sekä taloudellisesti oikea-aikainen kilpailutus.

Esittelijä	Virolahden kunnanjohtaja Veli-Matti Pulli
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi ja antaa ne edelleen kunnanvaltuustolle tiedoksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.